

MILENA'YA MEKTUPLAR

FRANZ KAFKA

FRANZ KAFKA

MILENA'YA
MEKTUPLAR

Can Modern

Milena'ya Mektuplar, Franz Kafka
Almanca aslından çeviren: Esen Tezel
Briefe an Milena

© 2009, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: 2009

44. basım: Eylül 2023, İstanbul

Bu kitabın 44. baskısı 5 000 adet yapılmıştır.

Dizi editörü: Şirin Etik

Editör: Şebnem Sunar

Kapak tasarımı: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Baskı ve cilt: Vizyon Basımevi Kağıtçılık Matbaacılık ve Yayıncılık
San. Tic. Ltd. Şti.

Beylikdüzü O.S.B Mah. Orkide Cad. No: 1/Z Beylikdüzü-İstanbul
Sertifika No: 52098

ISBN 978-975-07-3800-5

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Maslak Mah., Eski Büyükdere Cad., İz Plaza Giz, No: 9/25, Sarıyer/İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 43514

FRANZ KAFKA
MILENA'YA
MEKTUPLAR

MEKTUP

Almanca aslından çeviren

Esen Tezel

Franz Kafka'nın Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Dönüşüm, 1986

Dava, 1999

Amerika, 2006

Ceza Kolonisinde, 2007

Babaya Mektup, 2008

Bir Kavganın Tasviri, 2009

Bir Köpeğin Araştırmaları, 2019

Şato, 2022

FRANZ KAFKA, 1883'te Prag'da doğdu. Kafka'nın ailesiyle olan ilişkisi, Yahudi asıllı oluşu, içinde yaşadığı toplum ve siyasal ortam, çevresine yabancılaşmasını kolaylaştırdı. 1906'da hukuk doktorasını tamamlayan Kafka'nın ilk yapıtları *Bir Kavganın Tasviri* ve *Taşrada Düşün Hazırlıkları*, 1912'den önce yayımlandı. 1912'den başlayarak *Dönüşüm*, *Amerika*, *Dava* adlı başyapıtları birbirini izledi. *Ceza Kolonisinde* adlı öyküsü –suç sorununu işlemesi açısından– *Dava*'yla ilişkiliydi. Vereme yakalanan Kafka, 1924'te Viyana yakınlarındaki Kierling Sanatoryumu'nda öldü ve Prag'da toprağa verildi. *Şato* adlı son romanı yarım kalan Kafka, yapıtlarında çağımız insanının korkularını, yalnızlığını, kendi kendine yabancılaşmasını ve çevresiyle iletişimsizliğini dile getirdi. Tüm yapıtlarının yakılmasını vasiyet etmiş olsa da, dostu Max Brod bu isteğini yerine getirmede ve onun eserini 20. yüzyıl edebiyat tarihine kazandırdı.

ESEN TEZEL, 1978'de İstanbul'da doğdu. Alman Lisesi'ni ve İstanbul Üniversitesi Gazetecilik Bölümü'nü bitirdi. Franz Kafka, Stefan Zweig, Thomas Mann, Emine Sevgi Özdamar, Cees Nooteboom gibi yazarların yapıtlarını dilimize kazandırdı. Halen serbest editör ve çevirmen olarak çalışıyor.

İçindekiler

Mektupların gönderildiği kişiye dair	11
MILENA'YA MEKTUPLAR	17
SONNOTLAR.....	313
EKLER.....	349
Milena'dan Max Brod'a.....	351
Milena'nın Franz Kafka'yı anma yazısı.....	366
Milena'nın yazıları	368
A.X. Nessey: Dostum	368
A.X. Nessey: Yağmurda Melankoli	373
Milena Jesenská: Yuvadaki Şeytan	376
Zamandizin 1919-1924.....	381
Bu baskıya dair.....	387
Teşekkür.....	395

Mektupların gönderildiği
kişiye dair

Bazen [...] bir on altıncı ya da on yedinci yüzyıl aristokratını andırırdı; Stendhal'in eski İtalyan kroniklerinden alıp romanlarına koyduğu bir karakteri, Sanseverina Düşesi'ni ya da Mathilde de la Mole'ü: tutkulu, cesur, soğukkanlı ve kararlarında mantıklı. Ama tutkusunun talebi söz konusu olduğunda, o talebin karşılanması için gereken aracın seçiminde gözü kara – işte onun gençliğinde söz konusu olan hemen her zaman buydu.

WILLY HAAS

Milena Jesenská, Kafka'nın bu mektupları yazdığı kadın, 10 Ağustos 1896'da Prag'da doğdu. Ünlü bir ortodonti profesörü olan Jan Jesenský'nin ikinci çocuğuydu. Küçük yaşta –henüz on üçündeydi– annesini kaybetti. Bir süre Prag'daki bir manastır okulunda kaldı; sonra hazırlık okuluna ve hemen ardından da, o dönem için olağanüstü ilerici bir okul olan ünlü hümanist kız lisesi Minerva'ya gitti; bu okulun mezunlarına üniversite eğitimi yolu açıldı. Okul yıllarında, çok başarılı bir sporcu olarak yurtsever beden eğitimi derneği “Sokol” (Şahinler) üyesiydi. Milena'nın Minerva'daki okul arkadaşları ve dostları, bu mektuplarda birçok kez adı geçen Jarmila Ambrožová (sonradan Reinerová) ve Staša Procházková (sonradan Jílovská) idi. Milena iki yarıyıl tıp fakültesinde eğitim gördü, fakat daha sonra edebiyata ve gazeteciliğe yöneldi.

Daha 1914 sonbaharında, sonraları kocası olan Ernst Pollak'la tanıştı. Prag'daki bir bankanın dış yazışmalar sorum-

lusu olan bu kendisinden on yaş büyük adam, özellikle Fransız ve İngiliz edebiyatı konusundaki engin bilgisi ve müziğe, bilhassa operaya olan tutkusuyla o zamanlar on sekizinde olan Milena'yı etkilemişti. Pollak ufak tefekti, Milena'dan bir baş kadar kısaydı ve daima son derece özenli giyinirdi. Prag'daki arkadaş çevresinde Willy Haas ve sınıf arkadaşı Franz Werfel de bulunuyordu. Edebiyat üzerine, gece yarılarında kadar süren ateşli tartışmalara girerdi, ama kendisi bu alanda üretken değildi.¹ Sık sık, günlerce süren ağır depresyonlar geçirirdi.

Milena'nın köklü bir Prag ailesinden gelen ve milliyetçi bir Çek olan babası, kızının bu Alman Yahudisi "kafe edebiyatçısı"yla olan münasebetini daha baştan reddetti, ama bu ilişkinin önüne geçemedi. 1916 yılı başında Pollak, Riegerquai'de küçük, şirin bir daireye yerleşti; Milena onu orada sık sık ziyaret ediyordu. Sevgilisini büyük hediyelerle sevindirmek için hiç düşünmeden hatırı sayılır meblağlar borçlanıyordu. Mesela 1916 Kasımı'nda ona Insel Yayınevi'nin deri kaplı, on altı ciltlik Balzac baskısını almıştı.

Kızının Ernst Pollak'la olan ilişkisi, Milena'nın babasına gittikçe daha büyük bir üzüntü veriyordu. Gerginlik o kadar büyüdü ki, 1916 Kasımı'nda kızının sevgiliyle aralarında sert bir tartışma yaşandı. En sonunda, 1917 Haziranı'nda babası Milena'yı Weleslawin Bakım ve Sağlıkevi'ne, Prag yakınlarındaki bir sinir hastalıkları sanatoryumuna yerleştirdi. Bununla her şeyden önce, kızının Pollak'la ilişkisini kesmeyi umuyordu. 1918 Şubatı'nda Milena hâlâ Weleslawin'deydi, ama evlilik sözü verdiği Pollak'la yeniden gizlice temasa geçmişti. 1917 Ağustosunda reşit olduğu için, sanatoryumdan çıkarılmasının ardından, 1918 Martı'nda onunla evlenmeyi başardı.

Evlendikten hemen sonra çift, Viyana'ya taşındı. Pollak orada, daha önce Prag şubesinde çalıştığı bankanın merkezinde bir göreve getirildi. Önceleri, Nußdorf Sokağı'nda mobilyalı bir odada oturuyorlardı, ama 1918 Mayısı'nda, Lerchenfeld Caddesi'nde bir daireye geçtiler. Ernst Pollak, akşamlarını ev

1. Bkz. H. Binder, *Ernst Polak-Literat ohne Werk* (Ernst Polak-Yapıtı Olmayan Yazar), Jahrbuch der deutschen Schillergesellschaft (Alman Schiller Derneği Yıllığı) içinde, yıl: 23 (1979), s. 366-415. (Y.N.)

yerine kafede edebiyatçı arkadaş çevresiyle geçirmeyi tercih ettiği için, Milena çoğunlukla yalnızdı. Çünkü edebiyat sohbetlerine –o zamanki henüz sınırlı– Almancasıyla katılamıyordu. O da, doğup büyüdüğü şehrin günlük gazetelerine yazı yazmaya başladı: köklü milliyetçi demokrat *Národní listy* ve 1919’da kurulan liberal *Tribuna*’ya. Bunun yanı sıra Çekçe dersi veriyor ve çeviri yapıyordu, özellikle de Almancadan Çekçeye.

Kafka’nın onunla irtibat kurduğu dönemde Milena –tıpkı Ernst Pollak’la dostluğu uzun yıllara dayanan Willy Haas gibi– “yavaş yavaş parçalanan bir evliliğin” içindeydi. Bunun sorumlusu elbette her şeyden önce, Prag’da olduğu gibi Viyana’da da başka kadınlarla bir sürü ilişki yaşayan Ernst Pollak’tı. Milena’nın Mayıs 1920 tarihli mektubundaki, kendisinin daima veren, bedel ödeyen taraf olduğuna dair not (*já jsem ten, který platí*) şüphesiz onun Pollak’la ilişkisini özetler.

Kafka, bu mektupları gönderdiği kadınla onun doğduğu şehirde kaldığı bir dönemde, 1919 sonbaharında tanıştı. Ortak dost ve tanıdıklardan oluşan bir toplulukta bir araya geldiler, Ernst Pollak da aralarındaydı. Kafka’yla sohbetleri sırasında Milena ona, öykülerini Çekçeye çevirmek istediğinden söz etti. Son derece tutkulu bir ilişkinin, bu mektupları borçlu olduğumuz aşk ilişkisinin çıkış noktası bu oldu.

MILENA'YA MEKTUPLAR

[Nisan 1920]

Merano-Aşağı Mais, Ottoburg Pansiyonu

Sevgili Bayan Milena,

İki gün bir gece süren yağmur henüz dindi, gerçi muhtemelen sadece geçici olarak, ama yine de kutlanmaya değer bir olay ve ben de bunu size yazarak yapıyorum. Aslına bakarsanız, yağmur da dayanılmaz değildi; ne de olsa bir yabancılık var, gerçi küçük çapta bir yabancılık, ama insanın içini açıyor. Edindiğim izlenim doğruysa (kısa, nadir, yarı yarıya sessiz geçen bir buluşma belli ki hafızadan silinmiyor) siz de Viyana'daki yabancılıktan hoşlanmışsınız; sonradan birtakım dış etkiler nedeniyle azalmış olabilir, ama bu tür bir yabancılık hissi sizi de mutlu ediyor mu? (Ki bu aslında belki de kötüye işaret ve böyle olmamalı.)

Burada rahatım yerinde, bu fani vücut daha fazla bakıma dayanamazdı, odamın balkonu bahçe içinde, etrafı, üzeri çiçek açmış çalılarla çevrili (buradaki bitki örtüsü ilginç; Prag'da neredeyse su birikintilerinin donduğu bir havada balkonumun önünde yavaş yavaş çiçekler açıyor), bunun yanı sıra bütünüyle güneş (ya da aşağı yukarı bir haftadır olduğu gibi bulutlarla kaplı gökyüzünü) görü-

yor, kertenkeleler ve kuşlar, uyumsuz çiftler beni ziyaret ediyor. Merano'ya gelmenizi o kadar isterdim ki... Son mektubunuzda, nefes alamamaktan söz ediyordunuz, bunda mecaz ve gerçek anlam birbirine çok yakın ve burada ikisi de biraz daha kolay hale gelebilir.

En içten selamlarımla
Sizin F Kafka

[Nisan 1920]

Merano-Aşağı Mais, Ottoburg Pansiyonu

Sevgili Bayan Milena,

Size Prag'dan bir not yazdım, sonra da Merano'dan... Cevap alamadım. Gerçi bunlar öyle acil cevap gerektiren notlar değildi ve suskunluğunuz, genellikle yazma konusunda isteksizlik şeklinde ortaya çıkan büyük ölçüde rahatlığın göstergesinden başka bir şey değilse, bu beni son derece memnun eder. Fakat –ve yazma sebebim de bu notlarımla sizi bir şekilde incitmiş olabilirim (eğer böyle olduysa, hiç istemediğim halde ne kadar da kaba bir elim varmış) ya da, ki şüphesiz bu çok daha kötü, mektubunuzda sözünü ettiğiniz rahatça nefes alma anı yine geçmiş ve sizin için yine kötü bir dönem başlamış olabilir. İlk olasılık konusunda ne diyeceğimi bilemiyorum, bu bana çok uzak ve diğer her şey çok daha yakın; ikinci olasılık konusunda öğüt vermiyorum –Nasıl verebilirim ki?–, sadece soruyorum: Neden Viyana'dan biraz ayrılmıyorsunuz? Başkaları gibi yersiz yurtsuz değilsiniz ki... Bir süre Bohemya'da kalmak sizi canlandırmaz mıydı? Eğer bilmediğim birtakım sebeplerle Bohemya'ya gitmek istemiyorsanız, başka bir yere gidin; aslında belki Merano bile iyi olabilir. Burayı bilir misiniz?

Her iki durumda da bekliyorum. Ya suskunluğunuz

devam etsin –ki bunun anlamı, “Merak etmeyin, gayet iyiyim”dir– ya da birkaç satır yazın.

İçtenlikle Kafka

Aklıma geldi de, tek olarak yüzünüzü anımsayamıyorum. Sadece kafe masalarının arasından geçip gidişiniz, görünüşünüz, elbiseniz; bunlar hâlâ gözümün önünde...

[Merano, Nisan 1920]

Sevgili Bayan Milena, kasvetli Viyana âleminin ortasında çeviriyle uğraşıyorsunuz. Bu bana bir şekilde dokunuyor ve utanç veriyor. Wolff’ten bir mektup almış olmalısınız, en azından uzun zaman önce bana yazdığında böyle bir mektuptan söz etmişti. Bir katalogda adı geçen “Katil” adlı uzun öyküyü ben yazmadım, orada bir yanlış anlama var; ama en iyi öyküm sayıldığına göre, aslında doğru da olabilir.

Son ve sondan bir önceki mektubunuza bakılırsa, huzursuzluk ve endişe tamamen yakanızı bırakmış, aynı şey kocanız için de geçerli; bunu ikiniz adına o kadar dilerim ki... Yıllar önceki bir pazar öğle sonrasını anımsıyorum; Franzensquai’de evin duvarının kenarından sessizce ilerliyordum ki, karşıdan gelen ve kendisi de daha parlak durumda olmayan kocanızla karşılaştım; iki kafa şişirme uzmanı, ama ikisinin tarzı bambaşka... Ondan sonra birlikte mi yürüdük, yoksa birbirimizin yanından geçip gittik mi, hatırlamıyorum; bu iki olasılık arasındaki fark çok da büyük olmamalı. Fakat bu, geçmişte kaldı ve kesinlikle öyle kalmalı. Eviniz güzel mi?

İçten selamlarımla
Sizin Kafka

[Merano, Nisan 1920]

Demek akciğeriniz ha... Bütün gün kafamda bunu evirip çevirdim, başka bir şey düşünemez oldum. Hastalık beni öyle çok korkuttuğundan değil; siz muhtemelen ve umarım –anlattıklarınız bunu doğruluyor gibi– hafif geçiriyorsunuzdur, hem üç yıldır kendimden bildiğim ciddi veremin bile (Batı Avrupa'nın yarısının akciğerleri az çok arızalıdır) bana kötülüğünden ziyade iyiliği dokundu. Bende, üç yıl kadar önce bir gece yarısı ağzımdan kan gelmesiyle başladı. Kalktım; insanın her yenilik karşısında hissettiği gibi heyecanlanmış (sonradan doktor tavsiyesi olarak öğrendim ki, aslında yattığım yerde kalmalıyım), elbette biraz da korkmuştum, pencereye gittim, dışarı sarktım, lavaboya gittim, odada dolandım, yatağa oturdum – hâlâ kan geliyordu. Yine de bütün bunlar olurken hiç mutsuz değildim; çünkü neredeyse uykusuz geçen üç dört yılın ardından, kanama durduğu takdirde ilk kez uyuyacağımı belirli bir sebepten dolayı yavaş yavaş anlamıştım. Durdu da (ondan beri de bir daha gelmedi); ve ben, gecenin geri kalanında uyudum. Gerçi sabah, iyi, neredeyse fedakâr ama son derece ruhsuz bir kız olan hizmetçi geldi (o zamanlar Schönborn-Palais'te bir dairem vardı), kanı gördü ve dedi ki: "*Pane doktore, s Vámi to dlouho nepotrva.*"¹ Fakat ben kendimi her zamankinden iyi hissediyordum; sabah büroya ve ancak öğleden sonra doktora gittim. Hikâyenin devamını burada anlatmaya değmez. Tek söylemek istediğim şeydu: Beni korkutan, hastalığınız olmadı (özellikle durmadan kendime karışır, hafızamı kurcalar, bütün o inceliğiniz arasında neredeyse köylüleri andıran canlılığınızı

1. "Doktor Bey, sizin fazla vaktiniz kalmamış." (Y.N.)

fark eder ve Şu tespiti yaparken: Hayır, hasta değilsiniz; bu, akciğerin bir uyarısı, ama hastalık değil); beni bu değil, rahatsızlığınızın öncesinde neler olduğu düşünceyi korkuttu. Burada ilk etapta, diğer yazdıklarınızı hesaba katmıyorum; mesela: Tek kuruŐ yok, çay ve elma –her gün 2’den 8’e–, bunlar benim anlayamayacağım Şeyler, belli ki anlatması gerçekten ancak sözle mümkün. Dolayısıyla bunu burada dikkate almıyorum (sadece mektupta almıyorum; yoksa, bunu unutmak imkânsız) ve yalnızca, zamanında kendim hastayken bu hastalık konusunda yaptığım ve başka birçok kişiye de uyan açıklamayı düşünüyorum. Durum Őuydu: Beyin, kendisine yüklenen üzüntü ve acılara dayanamaz hale geliyordu. Diyordu ki: “Ben pes ediyorum; fakat burada, bütünün korunmasına önem veren biri daha var, o halde yükümün bir kısmını alabilir ve bir süre daha böyle idare edilebilir.” İŞte orada akciğer devreye giriyordu, herhalde kaybedecek pek bir Őeyi yoktu. Beyin ve akciğer arasında, benim bilgim dışında yapılan bu pazarlıklar korkunç geçmiş olmalı.

Peki Şimdi ne yapacaksınız? Biraz bakılırsanız, muhtemelen bir Őeycięiniz kalmaz. Fakat biraz bakılmanız gerektiğini sizi seven herkes anlamalı, o noktada diğer her Şey önemini yitirmeli. Bu da bir kurtuluŐ değil mi? Bakın, ben söylemiŐtim – ama hayır, Őaka yapmak istemiyorum, neŐeli de değilim ve siz bana yaŐam biçiminizi yeni ve daha sağlıklı bir hale getirdiğinizi bildirmeden de olmayacağım. Neden Viyana’dan bir süreliğine ayrılmadığınızı son mektubunuzdan sonra artık sormuyorum, Şimdi bunu anlıyorum, ama Viyana yakınlarında da güzel yerler ve bakılabilmeniz için bazı olanaklar var. Bugün başka bir konuda yazmıyorum, söyleyecek daha önemli bir sözüm yok. Diğer her Şey yarına kalsın; beni duygulandıran ve utandıran, üzen ve sevindiren dergi

için edeceğim teşekkür de... Ama durun, bir şey daha var: Eğer uykunuzun bir dakikasını bile çeviriye verecek olursanız, bunu beni lanetlemenizle bir tutarım. Çünkü eğer günün birinde mahkemeye gidilirse, herhangi bir soruşturma yapmayıp sadece şu tespitte bulunacaklar: Onu uykusundan etti. Bununla suçlanacağım, üstelik de haklı bir suçlama olacak. Yani bunu daha fazla yapmanızı rica ederken aslında kendim için savaşıyorum.

Mr. Frankl.

[Merano, Nisan sonu 1920]

Sevgili Bayan Milena, bugün başka şeyler yazmak istiyorum, ama olmuyor. Hastalığınızı fazla ciddiye aldığımdan değil; öyle olsaydı, başka türlü yazardım, ama bir yerlerde bir bahçenin yarı gölgelik bir köşesinde sizin için bir şezlong olmalı, elinizin altında da 10 bardak kadar süt... Bu yer Viyana'da da olabilir, hele şimdi, yaz mevsiminde; ama açlık ve huzursuzluk olmamalı. Bu mümkün değil mi? Ve bunu mümkün hale getirebilecek hiç kimse yok mu? Peki doktor ne diyor?

Dergiyi büyük zarftan çıkardığımda, neredeyse hayal kırıklığına uğradım. Sizinle ilgili bir şeyler duymak istiyordum, eski mezardan gelen o fazlasıyla tanıdık sesi değil. Neden aramıza girdi? Ta ki sonradan, bir yandan da aramızı bulduğu aklıma gelene dek... Fakat bu arada, bu ağır işi neden üstlendiniz anlamıyorum ve bunu yaparken gösterdiğiniz sadakat beni son derece duygulandırıyor; her cümlede, Çek dilinde mümkün olmasını ve sizinki kadar güzel, doğal bir biçimde gösterilmesini beklemediğim bir sadakat... Almanca ve Çekçe birbirine bu kadar yakın mı? Fakat ne olursa olsun, bu çok kötü

bir öykü; bunu görülmemiş bir kolaylıkla, neredeyse her satırında kanıtlayabilirdim size sevgili Bayan Milena; sadece, bu konudaki isteksizliğim kanıttan biraz daha güçlü olurdu. Sizin öyküyü sevmiş olmanız elbette ona değer katıyor, ama benim de dünyaya bakış açımı biraz bulanıklaştırıyor. Bırakalım artık bunu. Wolff size *Bir Taşra Hekimi*'ni gönderecek, ona yazdım.

Elbette Çekçe anlıyorum. Bana neden hiç Çekçe yazmadığınızı size daha önce birkaç kez sormak istedim. Almancaya hâkim olmadığınızdan değil. Çoğunlukla şaşılacak kadar hâkimsiniz ve bir kez olmadığınızda da dil kendiliğinden size boyun eğiyor, bunun da apayrı bir güzelliği oluyor; hiçbir Alman kendi dilinden bunu bekleme cesaretini gösteremez, bu kadar kişisel yazmaya cesaret edemez. Ama sizin kaleminizden Çekçe okumak isterdim, çünkü o sizin diliniz, çünkü sadece orada tam bir Milena mevcut (çeviri bunu gösteriyor); oysa burada yalnızca, Viyanalı ya da kendini Viyana'da yaşamaya hazırlayan bir Milena var. O nedenle, Çekçe yazın lütfen. Sözünü ettiğiniz makaleleri de gönderin. Değersiz olabilirler; nereye kadar bilmiyorum, ama siz de o değersiz öyküyü okudunuz. Belki ben de bunu yapabilirim; ama eğer yapamazsam, ben de en olumlu yargıya tutunup kalırım.

Nişanlılık durumumu soruyorsunuz. İki kez (aslında üç de denilebilir, iki kez aynı kızla) nişanlandım; yani üç kez, yalnızca birkaç gün kala evliliğin eşliğinden döndüm. İlki tamamen geçmişte kaldı (duyduğuma göre kız evlenmiş, bir de küçük oğlu varmış), ikinci nişanım hâlâ yaşıyor, ama en ufak bir evlilik ihtimali yok, yani aslında yaşamıyor ya da daha ziyade, insanlar hesabına müstakil bir hayat yaşıyor. Genel olarak bu konuya ve başka şeylere baktığımda fark ettim ki, galiba erkekler daha fazla acı çekiyorlar ya da bir başka bakış açısıyla, bu konuda

karşı koyma güçleri daha az. Oysa kadınlar daima suçsuzca acı çekerler; üstelik “ellerinde olmaksızın” değil, gerçek anlamda, ki aslında belki bu da yine “ellerinde olmaksızın”a çıkar. Zaten bunları düşünmek boşuna. Tıpkı cehennemdeki tek bir kazanı devirmek için çaba gösterme isteği gibi; birincisi, hiçbir işe yaramaz ve ikincisi, işe yarasa bile, insan kazanın dışına akan kızgın maddede yanar, ama cehennem bütün görkemiyle yerinde kalır. İşe başka bir yerden başlamak gerek.

Yine de her şeyden önce bir bahçede uzanın ve hastalığın, özellikle de ciddi değilse, mümkün olduğunca tadını çıkarın. Emin olun, çok tatlı yanları vardır.

Sizin FranzK.

[Merano, Nisan/Mayıs 1920]

Sevgili Bayan Milena,

İstemim dışında mektubumdan anlamayasınız diye önce şunu söyleyeyim: Takriben 14 gündür gittikçe artan bir uykusuzluk çekiyorum, esasında bu beni endişelendirmiyor, böyle dönemler gelir geçer ve daima bazı sebepleri (Bädeker’e göre, gülünç bir biçimde Merano’nun havası bile olabilirmiş), hem de lüzumundan fazla sebebi vardır; bu sebepler bazen gözle görülür olmasa da, insanı kütük gibi hantallaştırıp aynı zamanda yabani bir hayvan gibi huzursuz kılar.

Yine de beni memnun eden bir şey var: Siz rahat uyumuşsunuz; gerçi bu “tuhaf”mış, gerçi daha dün bir “allak bullak olma” söz konusuymuş, ama yine de rahat uyumuşsunuz. Ben gece uykum kaçtığında, onun gideceği yolu bilir ve buna boyun eğirim. Ayrıca zaten karşı koymak aptalca olurdu; uyku en suçsuz varlıktır, uykusuz insansa en suçlu varlık...

Franz Kafka, Prag'da bir dost meclisinde tanıştığı gazeteci Milena Jesenská'dan öykülerini Çekçeye çevirmesini ister. Kafka ile Milena'nın yollarının kesişmesine neden olan bu dilek, bir ilişkinin başlangıcı, *Milena'ya Mektuplar* adı altında toplanan bu yazışmalarsa kısıtlı bir iletişimin tek aracı olacaktır.

Milena'ya Mektuplar eşi benzeri olmayan bir kitap, mektuplarla örülmüş bir aşk hikâyesidir. Kafka'nın Milena'ya 1920 Nisan'ında, yağmurlu bir günden söz ederek başlattığı bu yazışmalar, yazarın ölümünden kısa bir süre öncesine kadar süregiderken ümitsizliğin, çaresizliğin ve tıkanışın anlatımına dönüşür. Çünkü Kafka için mektup yazmak, "... hayaletlerin önünde soyunmak demektir ki, onlar da aç kurtlar gibi bunu bekler zaten. Yazıya dökülen öpücükler yerlerine ulaşmaz, hayaletler yolda içip bitirir onları."

#çekedebiyatı #prag #aşk #özlem #yalnızlık #ikisavaşarasında

